

DE GRONDWET.

WED. H. VAN DER LINDEN,
Drukker van de Grondwet.
Brieven franco van het Bureau De Grondwet.
Jan. Heidsmaeckstr. n.º 259, bus 6.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 3 maanden per maand...
Voor de overige steden des Rijk...
Hoofd-Bureau voor de Grondwet:
VAN HAREN IN OMMEN...
Prijs franco per maand...
per jaar, met vooruitbetaling...
abonnement, 60. Ned. Cour.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.
PRIJS DER ADVERTENTIEN:
1.00.
0.15.

De Heer Stolte.

De Heer Stolte heeft bedenkingen op het papier gesteld tegen sommige artikelen van de Grondwet over de Handelaarschappij. Deze bedenkingen heeft de Heer STOLTE doen drukken en medegedeeld alleen aan de leden der Kamer.
De artikelen van de Grondwet... van den Heer Stolte schenen... onderzocht...
De Heer Stolte was de enige, die zijne stem tegen dat voorstel verhef.

De eerste indruk — zeide hij — die het voorstel bij hem had gemaakt, was om het te ondersteunen: omdat hij ongaarne den schijn zou willen op zich laden, dat hij discussie wenschte te vermijden over de, door den Heer Stolte, bedenkingen...
Maar die eerste, voor het voorstel... was spoedig bij den Heer Stolte... klaarde zich ten stelligste tegen dat voorstel, en wel op de volgende gronden:

„De wet” — zeide de Heer STOLTE — „was reeds lang aangehangig, de zaak bevatte niets nieuws; als de Kamer nu niet op de hoogte was, zij zou het nooit worden; en waar zou het heen als de Kamer discussie wenschte te vermijden, omdat een of ander dagblad...
aan dacht, dat, wanneer de zaak niets nieuws bevatte, de Heer STOLTE dan waarlijk dwaas had gehandeld, om de artikelen van de Grondwet afzonderlijk in eene gedrukte nota te bestrijden; dat de Heer STOLTE, althans nog eergisteren, meende, dat de Kamer niet op de hoogte was, omdat hij zelf zijn arbeid anders wel overbodig moest hebben geacht, dat het toch nog...
Maar de Heer STOLTE, doordrongen van de dure pligten, die op den Volksvertegenwoordiger rusten, voor den Heer Stolte...
De Heer Stolte heeft dat voorsel niet gedaan, omdat die artikelen grooten indruk hadden gemaakt;

omdat de artikelen en de... waarmede zij waren geschreeven... van de...
beneden dien van Groot-Brittannië...
I. Men heeft ons de gedrukte nota van den heer STOLTE medegedeeld, houdende bedenkingen tegen het voorlopende in onze artikelen VI tot X over de Handelaarschappij. De bedenkingen zijn...
Stolte schijnt dus onnuttig. Waar echter afgemeten of feiten, naar ons inzien minder juist zijn, kan eene bepaalde aanwijzing...
Intusschen is het gebleef bestaan van den (katoen) fabrieken kunstmatig. In de eerste plaats zijn dezelve afhankelijk van Engeland, daar de eigenlijke grondstof, namelijk de benodigde twist of het ongetwijfd en ongeverwd katoen en gaten, niet meer maar daar te lande wordt vervaardigd.

BEDENKINGEN DOOR H. STOLTE.
I.
Men heeft ons de gedrukte nota van den heer STOLTE medegedeeld...
Stolte schijnt dus onnuttig...
Intusschen is het gebleef bestaan van den (katoen) fabrieken kunstmatig...
Wij herinneren alleen, dat er in Overijssel, te Enschede en te Nijverdal...
Wij meenden dat niet alleen Nederland,

maar alle landen, waar katoenen goederen gefabriceerd worden, het moest...
Aannemende dat Nederland geen ander debouché heeft, dan is het voor de fabriekanten zeker zeer gelukkig, dat zij in Nederland debouché vinden...
Pag. 5 en 6. Wij gelooven dat wij hier niet overdriften, en dat uit al het hierboven aangevoerde genoeg blijkt, dat Nederland, zelfs met een beschermend recht van 13 pCt. dat moete genoeg heeft, om met Engeland te concurreren.

De Heer Stolte...
Pag. 6. Dit neemt niet weg, dat die vermeerderde...
Eene vergelijking van het... met het daaropvolgend...
Invoer van katoenen lijnwaden.
Vreemde...
1847 f 5,460,454 f 4,610,405
1848 f 4,603,236 f 3,895,429
1849 f 4,142,285 f 4,775,939
1850 f 3,743,369 f 6,094,387
1851 f 5,032,521 f 6,194,404
1852 f 6,331,921 f 6,267,924
f 15,107,811 f 23,000,000

In het laatste tijdvak was de geheele invoer f 38,491,664; het aandeel van Nederland 39 pct., dat van Frankrijk 60 pct.

Maar de Heer STOLTE heeft dezelfde fout begaan, als de Heer VAN HALL bij de Scheepvaartwetten; hij heeft op gelet dat 391 pct. in f 38,491,664 meer bedraagt, dan 51½ pct. in f 7,427,748, en wel f 90,833, en nu meenen wij dat de kiekkanten hier 9 meer zullen uitvoeren, en nu heel veel meer dan 9 ton minder met een grooter procentsgewijs aandeel in het geheel.

De geheele invoer op Java was, in het laatste tijdvak, ruim 11 miljoen meer dan in het eerste. Meent de Heer STOLTE dat onze katoenfabrieken, bij het vermeerderend binnenlandsch debiet, ook nog die 11 miljoen, zonder hebben kunnen leveren. Wij oordeelen, dat in de laatste drie jaren de katoenfabrikanten alle krachten hadden ingespannen, om steeds meer en meer te produceren; dat er gedurig nieuwe fabrieken opgericht, of bestaande vergroot waren; dat de vraag zoo belangrijk was, dat er gebrek aan werkvolk kwam, en de eene fabriek de arbeiders van den ander door noeder loon naar zich trachtte te lokken? Is dat een bewijs, dat men de concurrentie met Engeland niet kan volhouden? Wat is de oorzaak van die veranderde verhouding?

Voor ons bestaat er geen twijfel; wij erkennen daarin de gevolgen van den heilsamen maatregel door den Gouverneur-Generaal Reehussen genomen; de werking van het besluit van 4 Junij 1847 kon eerst blijk in het najaar van 1849. De inlandsche bevolking ontving hoogere plantloonen; de algemeene welvaart vermeerderde; en daardoor ontstond groote behoefte aan grotere vraag naar katoenen lijnwaden. Onze fabrieken konden aan de behoefte niet voldoen, vreemd fabriekaat werd dus in grooter verhouding aangevoerd. Maar onze fabriekanten breidden hunne productie uit, en het gevolg was, dat de zoo ongunstige verhouding spoedig weder in hun voordeel begon te veranderen; cijfers leverden het bewijs.

In 1850 was die geheele invoer f 9,837,756; het aandeel van Nederland 38 pct.

In 1851 was die geheele invoer f 14,351,993 en in die zooveel grootere invoer was het aandeel van Nederland nog 35 pct. Niettegenstaande zelfs in het Regeeringsverslag vermeld werd, dat de markt op Java overvoerd was, bleef de invoer in 1852 bijna even groot en bedroeg f 14,301,915; het aandeel van Nederland bedroeg daarin 44 pct., en f 63,997 meer dan de geheele invoer uit Engeland. Zie Grondwet No. 143, kolom 1.

Pag. 7. Of betwijfel men de juistheid van dat overzicht, ainhooft de invoer voor rekening der Nederlandsche Handelmaatschappij daarbij niet specifiek is uitgetrokken?

Wij betwijfelen gezins de juistheid der cijfers vermeld in den Staat, indien wij aan vernomen hebben, dat door den Heer STOLTE is overgeleed; maar alleen de groepeling der cijfers, omdat het jaar 1849, tot het vorig tijdvak behoorende, bij het daarop volgende tijdvak is getrokken. De cijfers waren juist, de vergelijking kon niet juist zijn. Wij stellen hoog belang in eene afzonderlijke opgave van den invoer door de Handelmaatschappij en door particulieren. Het betrefft in de Java-Geraat, dat in 1852 ruim 3 der katoenen lijnwaden door de Maatschappij was ingevoerd kenden wij; maar wij wenschten die verhouding over meerdere jaren te kennen; sedert 1843. De Regeering heeft de rekeningen van sinds jaren worden ze maandelijks van hand tot hand verkoophandel en fabrieken medegedeeld. Geeft de Regeering ons niet, dan zullen wij ze mogelijk later publiceren.

Pag. 7. Het zou eene groote onkunde verraaden, om van den Nederlandschen handel te verwachten, dat dezelve een behiggins gelijken tred zou kunnen houden met dien van Groot-Brittanje.

Als die verwachting onkunde verraadt, dan belijden wij gaarne, dat onze onkunde nog veel verder gaat dan de Heer Stolte onderstelt. Wij meenden toch, dat het nu de discussien over de scheepvaartwetten, eene algemeen bekende zaak was; zeldzaam de mededinging der Engelschen niet behoeven te vrezen.

Pag. 7. Het wel noodig is, te zeggen dat wij geen gunstiger verhouding van ons fabriekwezen mogen koesteren.

Wij zeggen van harte dat die verwachting even gegrond moet zijn, als die, welke nopens onzen handel door den Heer Stolte gekoesterd wordt.

Pag. 8. De handels verslagen van 1852 en later zullen eerst duidelijk aantoonen, welk deel de Nederlandsche handel in de invoeren van manufacturen op Java sedert heeft gehad.

Wat 1852 aangaat, had de Heer Stolte het cijfer op de vorige pagina met juistheid aangegeven. De bedenkingen zijn van 10 Nov. Wij merken alleen op, dat in de Grondwet van 9 Nov. de invoer in 1852 reeds behandeld was; maar wij hadden alleen gesproken

van eene der met den laatsten mail ontvangen Couranten, en verziend den datum van 27 Aug. er bij op te geven; wij zijn den heer Stolte voor die teregtwijzing erkentelijk.

Buitenland.

TURKIJE.

Men heeft een voorloopig telegraphisch berigt uit Bucharest, van den 6, volgens hetwelk een geruimen tijd aldaar het schutgevaarte was gehoord, zoodat werkelijk de slag werd geleverd, die de Fransche bladen voorzien hadden. Toen namelijk de Turken den Donau waren overgegaan, hadden de Russen zich meer en meer, hetzij uit noodzakelijkheid, hetzij uit lijd, verder binnen 's lands te samen getrokken, en ten slotte was eene magt van 35,000 Russen nabij Bucharest vereenigd; het zal die magt zijn, welke met eene gelijke Turksche slaags geraakt. Bijzonderheden ontbreken echter geheel. Veel hangt van de uitkomst van dit gevecht af. Winnen de Russen, dan werpen zij de Turken over den Donau terug en slaat hunne woede ligt tot moedeloosheid over; winnen de Turken, dan handhaven zij zich met kracht in de Vorstendommen en keert zich de bevolking aldaar waarschijnlijk bepaald tot hen.

Hoer het zij, reeds is te veel gebeurd, dan dat Rusland ligt terug zal treden; men verzekert dan ook, dat de Keizer alle gedane voorstellen ter schikking heeft ter zijde gesteld en, zoo als hij van den zomér, bij het intrekken van zijne magt in de Vorstendommen, verklaarde, het geschil aan de blinde kansen van het lot heeft overgelaten.

Bleef de strijd nu tusschen de beide partijen zelve beperkt; dan zou de uitslag daarvan ten slotte niet twijfelachtig zijn; doch het Westen van Europa houdt daarop blijkbaar, voor alle mogelijk gevallen, het oog geslagen. De toon der Fransche bladen, sedert eenigen tijd, duidt eene merkbare verkoeling tusschen de kabinetten van Parijs en Petersburg aan.

Die der Engelsche bladen is sedert eenige dagen opmerkelijk ten nadeele van Rusland; zelfs die dagbladen, welke weinig met het Turksche rijk op hadden, zijn tegen genoemd land gekoord. Men kan dit aan verschillende redenen toeschrijven, zoo als de verschijsing van het oorlogmanifest, waarvan de juistheid der gronden zeer wordt weersproken, voorts aan de weinige waardering van de groote inspanning van het Britsche kabinet vooral, tot het bewaren van den algemeenen vrede, die men beseft, dat gevaar begint te loopen, indien de Oostersche zaken zich nog meer verwickelen. Maar meer dan dit alles weigt zijn de berichten, dezer dagen uit het noorden van Indië ontvangen, alsof dit door den Russischen invloed zou worden bestoekt en eene Russische magt naar Khiva oprukte; de aandrading van den veranderden toon der Engelsche bladen. Men gevoelt dat het de Britsche belangen, zoo al niet dadelijk, toch later kan geeten; te meer als het waar is, dat Perzie voor goed de Russische zijde heeft gekozen; de schampere uitdrukkingen tegen Rusland en keizer Nicolaas ontbreken in Londen dan ook niet.

Het ministerieel avondblad gewaagt er ook van, dat Rusland nog onlangs pogingen heeft aangewend, om tusschen de beide groote mogendheden van het Westen verdeeldheid te zaaijen, en het den koning der Belgen daartoe ingeroepen had; doch dat die bijzonder omzigtige vorst geneemd had zich met die zaak niet te moeten inlaten. Dit berigt verklaart de toenadering tusschen Frankrijk en België.

Men verzekerde te Parijs, zoo het schijnt op goeden grond, dat de Fransche onzijdigheid zeer oprecht was; en die mogendheid, die niet door de Oostersche zaken, tot een of ander voor zinnige eigene veiligheid gevaarlijk bondgenootschap zou laten brengen. Oostenrijks stelling, ten opzichte van het Oosten, is van geheel bijzondere aard; veel zou voor dien staat van den loop der gebeurtenissen afhangen.

Bij allen ernst der omstandigheden, blijft de geldmarkt in Europa nog steeds veel gerustheid aan den dag leggen.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

ZITTING VAN WOENSDAG, 16 NOVEMBER.

Ingevolge het besluit, gister door de Kamer genomen, wordt de algemeene beraadslaging geopend over het wetsontwerp, houdende bepalingen der door de Regeering met de Ned. Handelmaatschappij gesloten overeenkomst.

Graaf SCHIMMELPENNINCK was de eerste spreker, die over dit wetsontwerp het woord voerde. Zijne bijzondere gesteldheid tot de zaak, die het gold, noopte hem daartoe; want hij scheefte in het hart zijn eigen leven, waaruit bleek, dat die heer van handelingen had gewerkt, deel had genomen aan de vaststelling der statuten van de Handelmaatschappij en aan het bestuur van dat ligchaam. Van 1814 tot 1824 was hij te Amsterdam getuige geweest van de volhardende pogingen, om de vaart op onze O. I. kolonien aan den vreemde te ontzigen, hetgeen echter slechts kon volgehouden worden op kleine schaal en dan nog wel door het monopolie, daartoe door het gouvernement verleend. Men had dien staat van zaken, aan dwaalwegen, onkunde enz., toegeschreven; de oorzaak was echter naar zijne meening gelegen in de meerdere hulppbronnen, waarover speciaal Engelschen en Amerikanen te beschikken hadden; zij waren in het bezit van talrijke uitvrachten voor hunne strafkolonien, enz. Van daar de achteruitgang onzer scheepvaart en handel; van daar deze droevige staat van zaken. Uit dien staat werd echter onder Willem I de Handelmaatschappij geboren, die als een der grootste weldaden, door dien Koning aan het land bewezen, moest beschouwd worden. De Spr. schetste nu in korte trekken en van zijn standpunt beschouwd de geschiedenis der Handelmaatschappij, van hare oprigting af, en schreef aan de operatiën en de werking van dat ligchaam den bloei en de vervaart van onzen handel en scheepvaart toe. Vooral meende de Spr. dat de afscheiding met België, zoo voor de beperking van mededingers als voor de ontwikkeling onzer eigen nijverheid, gunstig voor de Handelmaatschappij had gewerkt. Het cultuurstelsel bragt, naar sprekers meening, van zelf het consignatie-stelsel mede; en de contracten, sedert voor den overvoer van gouvernementen producten gesloten, waren, naar die meening, de heerlijkste bronnen van algemeene welvaart geworden. Wat het tegenwoordig contract betrefte, hij ontmoette er eene hoogst belangrijke en laakbare afwijking in, die hem verontrustte; te meer nu eenige leden der Kamer en ook stemmen buiten de Kamer trachtten de gelegenheid open te stellen tot vrijen verkoop der producten in Indië.

Alle mindere bijzonderheden zou hij ter zijde laten; maar het hoofdpunt moest hij toch wat nader beschouwen. De uitzondering van den verkoop buiten de consignatie van 200,000 pic. koffij en van 150,000 pic. suiker zou onze Handel en Scheepvaart geen missen groote voordeelen opleveren. Het was van het bevestigings-deel 350,000 pic. bedragen buiten 11,000 lasten smidijnscheeplijst, die door ons schiepen zouden verdienen bij den niet-overvoer van deze producten, en voorts somde de Spr. nog meerdere voordeelen op, die dezen overvoer zouden opleveren. Vooral zijn de voordeelen van elk schip op den duur groot, naar Spr. meening; want hoe veel grutten, spek, aardappelen enz. werd niet verbruikt door de bemanning, en hoe mild was niet de hand van Jait Maat, als hij van zijne reis terugkwam! Met schrik, vreesde de Spr., dat al die voordeelen nu zouden verloren gaan. Zeker behoort alles te worden aangewend, om elke strekking van de Indische dienst te voorkomen; maar hij achtte het niet noodig, dat daarvoor producten in Indië werden verkocht. Was de Staat in nood, de kapitalen der Handelmaatschappij konden bisprijgen; maar de Spr. verzette, dat de Staat dan inkomsten moest betalen, en dat de Ned. Handelmaatschappij als agent nimmer eenig kapitaal heeft nodig gehad.

De bepaling van den 1860, de Regeering, de beperktheid zou hebben, om alle producten in N. I. te verkopen, greep zoo zeer in het stelsel, sedert 1824 bestaande, en door den spr. allergeleukst genoemd, dat hij nimmer zou kunnen goedkeuren, dat deze maatregel werd bekrachtigd. Ofschoon in den tegenwoordigen Minister van Kolonien van afwijven stellende, kon een ander Minister toch gebreuk maken van die bevoegdheid, welke eene bron van voordeel voor ons vaderland zou worden. De spr. bleef, even als ten achteren in het betoog, waarom een zoepooze verkoop een bron van ellende voor ons vaderland zou worden, en de waarschijnlijkheid, dat een Minister van afwijven, om Indische producten in Indië te verkopen, zou gebruik maken tot een onbeperkten maatsaf. Alleen betoogde de spr., dat onze handel over Java bescherming nodig had, wilde die handel niet vernield worden door de magtige concurrentie, welke daar bij vrijen verkoop en bij vrije mededinging, zoude ontstaan. Dat betoog werd echter slechts geleverd, door het feit als erkend te stellen, zonder de redenen, en gevolgen op te geven, die tot zoodanig feit zouden moeten leiden. Voor vrijen handel verklaarde de spr. steeds gestand te zijn geweest; maar dezen vrijen handel uit te strekken tot onze kolonien achtte hij noodlottig; weshalve hij tegen de wet zou stemmen, tenzij daarin nog waarborgen werden gebracht, welke hem de wettigst mogelijke kouden doen maken.

De heer STOLTE behandelde onderscheidens punten. Het eerste punt was de vraag: bestaat er nog genoegzame klagte, dat er aan de markt te Java te weinig producten zijn, om te strekken tot retourten voor den invoer, naar Java? Deze vraag werd door den Spr. onafhankelijk ontkennend beantwoord; want het Ind. Gov. zond nu reeds groote hoevee om soeyel wissels te plaatsen, als het behoefte, terwijl de Spr. hoeyendien vele cijfers aanhaalde, om zijne stelling te bewijzen, dat er zelfs meer producten aan de Indische markt aanwezig zijn, dan noodig is om te dekken de waarde van den invoer.

De tweede vraag achtte de Spr. van groot belang. Zou het voor den Staat voordelig zijn, om alle producten op Java te verkopen? Of zoo neen? Zou het binnen weinige jaren voordelig kunnen zijn? De prijs van het voerwerp wordt bepaald door mededinging, en wat is de vraag, of die mededinging even ruim is op Java als hier? Dit is, behalve niet; want de Europeche handelaar zal er niet gaan speekeren. Maar de prijs op Java zal bepaald worden naar de

meerdere of mindere hoeveelheid van beschikbare scheepsruimte. En dan zou de concurrentie meestal neer komen op de Engelsche en Amerikaansche schepen; want de Nederl. reederijen, die producten op Java voor eigen rekening zouden kunnen laden, zijn zeer weinig in getal. Over het algemeen zal dus, naar de sprekers meening, de concurrentie niet ontstaan, die men van vryen verkoop verwacht. Bovendien meende de Spr., dat het lang ophouden van de producten in het klimaat van Java onmogelijk en de bewaring daarvan hoogst kostbaar zou zijn. Van een verkoop in Indië vreesde de Spr. dat de meeste producten zouden worden weggevoerd door vreemde schepen naar vreemde landen, zoodat Nederland niet langer de hoofdmart van de koffij en de tweede markt van de suiker zoude worden. De vrye verkoop zou tevens, naar de sprekers meening, het gevolg moeten hebben: de vrye openstelling van alle havens in Nederland, om hijsen en uitvoeren te vereenvoudigen, en de vrye handel op Indië wilde hebben toegepast. Dat acht de Spr. een eerste stap op een verkeerd weg, die tot verderf zoude leiden. De producten zijn slechts de vruchten van eene belasting in arbeid, gevorderd van eene bevolking, die voor eene andere belasting niet geschikt is. Die belasting had de schoonste vruchten opgeleverd; en men moest noch mogt de opbrengst daarvan afhankelijk stellen van de wisselvalligheid der Indische markt. Men moest in tegendeel de opbrengst dezer belasting blijven te gelde maken, daar waar zich de meeste verbruikers bevonden; en dat was Nederland.

Over de vraag of de belasting vrucht van het cultuurstelsel behoort te blijven bestaan of vervangen worden, meende de Spr. mainlich te zullen uitweiden; in de eerste plaats de spr. een fragment uit een werk van de heer van DERSE, dat particuliere nuyverheid op Java onmogelijk zou zijn en het cultuurstelsel moest blijven bestaan. De vraag of het voorbehoud in art. 1 van het tegenwoordig contract noodig is tot verbetering van het Indisch fiskaalwezen, meende de Spr. almede ontkennend te moeten beantwoorden.

De vierde vraag, door den heer STOLTE behandeld, was: Wat zijn de voordeelen van het beginsel, om in Nederland de markt te behouden? Hij antwoordde, dat de slotsom, dat de tegenwoordige wijze van beschikking over de producten de grootste voordeelen oplevert voor het Gouvernement. De indirecte voordeelen zijn nog grooter, maar konden onmogelijk worden opgesomd.

De vijfde vraag, behoort het onderwerpelijke consignatie contract tot de prerogatie van de wetgevende magt? wordt door den heer STOLTE, alsmede ontkennend beantwoord. Hij meent, dat het niet tot den werking van de Staten-Generaal, om commissie van factoren gelden, enz. te bepalen of daarover te oordeelen. Dat alles behoort aan de uitvoerende magt te worden overgelaten. Hij achtte het eene groote zwakte van den staatsman, die reeds in 1849 had moeten zien, om het consignatie contract aan de wetgevende magt te onderwerpen.

De heer VAN DERSE begon met de twee tegenover elkander staande stelsels, die bij de behandeling van dit ontwerp op den voorgrond waren. Daar dit gedeelte van Spr. redevoering slechts eene omzetting was van het verslag der Kamer, zullen we daarvan slechts mededeelen, dat de heer VAN DERSE verklaarde noch in te stemmen met het die vóór de wet zullen stemmen, noch met het na de wet tegen zouden verklaren. Het is natuurlijk, dat het, na zoodanige verklaring, vrij moeilijk werd om te bepalen, wat de heer VAN DERSE dan eigenlijk verlangde. Zooveel evenwel is te verzekeren, dat de Spr. weinig ingenomen scheen met het stelsel van verkoop in Indië, en dien ten gevolge menige bepaling in het contract minder aannemelijk achtte. De verkoop van producten in O. I. zou, naar zijne meening, het gevolg hebben, dat de Nederl. bevolking niet langer in hare behoeften zou kunnen voorzien; dat de schatkist wel gevuld, de staat zonder schuld zoude zijn, maar de Nederlanders zelve met schuld overladden. De opbrengsten, die vóór de wet zullen stemmen, noch met het na de wet tegen zouden verklaren, vrij moeilijk werd om te bepalen, wat de heer VAN DERSE dan eigenlijk verlangde. Zooveel evenwel is te verzekeren, dat de Spr. weinig ingenomen scheen met het stelsel van verkoop in Indië, en dien ten gevolge menige bepaling in het contract minder aannemelijk achtte. De verkoop van producten in O. I. zou, naar zijne meening, het gevolg hebben, dat de Nederl. bevolking niet langer in hare behoeften zou kunnen voorzien; dat de schatkist wel gevuld, de staat zonder schuld zoude zijn, maar de Nederlanders zelve met schuld overladden.

De heer VAN BOSSSE betreurde ernstig het besluit der Kamer, eerder genomen, om de discussie niet uit te stellen; want de gewichtige stukken die van verschillende zijden waren in het licht gegeven, waren wel eene nadere overweging waardig geweest. Wanneer men toch naging, dat het hier geldt eene groote zaak, dan speelt het hem, dat hij nu buiten de gelegenheid was gesteld, ook omdat hij aan het

onderzoek in de sectien geen deel had kunnen nemen, om inlichtingen van de Regering te vragen omtrent de daardoor gescheede punten, waaromtrent zij gemeend heeft het stilte wagen te moeten bewaren. Hij te behandeling des scheepvaarweten d'ong men op eene enquête naar de regering, aan dat verlaagen niet toevoende, stelde echter de Kamer in het hervan de onmogelijkheid, maar dat was hier het geval niet, en de Kamer kon niet geacht worden te zijn geheel op de hoogte van de zaak. Wat hem betrof, hij achtte een enquête niet noodig, want hij had over de zaak een bepaald oordeel, dat daarop nederwank, dat hij voor de wet zou stemmen. Maar in het belang der Kamer had hij wel nog eenige instel verlangd, om de discussie van de zaak te kunnen nemen, om inlichtingen van de Regering te vragen omtrent de daardoor gescheede punten, waaromtrent zij gemeend heeft het stilte wagen te moeten bewaren. Hij te behandeling des scheepvaarweten d'ong men op eene enquête naar de regering, aan dat verlaagen niet toevoende, stelde echter de Kamer in het hervan de onmogelijkheid, maar dat was hier het geval niet, en de Kamer kon niet geacht worden te zijn geheel op de hoogte van de zaak. Wat hem betrof, hij achtte een enquête niet noodig, want hij had over de zaak een bepaald oordeel, dat daarop nederwank, dat hij voor de wet zou stemmen. Maar in het belang der Kamer had hij wel nog eenige instel verlangd, om de discussie van de zaak te kunnen nemen, om inlichtingen van de Regering te vragen omtrent de daardoor gescheede punten, waaromtrent zij gemeend heeft het stilte wagen te moeten bewaren.

De Spr. meende, dat de tijd nog niet was gekomen, om van het consignatiestelsel af te gaan; ems elks gewel was het bij hem niet zeker, of het voor de Staat wel voordelig zou zijn, om al de producten op Java te verkopen. De heer VAN BOSSSE kwam echter daarom niet tot de conclusie van den heer SCHIMMELPENNINCK. Vooral meende de Spr., dat die heer een stelsel van verbru had verdedigd, tegelijk met eene löffede op den vryen handel, terwijl hij, ofschoon gaande de verdienste van de H. M. erkennende, toch meende, dat de heer SCHIMMELPENNINCK den lof van dat Decreet wat al te breed had uitgemeten. Daarna trad de Spr. in breede beschouwingen over den omstandigheden tegenwoordig in de handeling met Indië had genomen, sedert de verdediging van dit contract in Amsterdam en Assen, en toonde aan, dat wanneer men een angstvallig vasthield aan de zucht, om tot het laatste koffijbonpje uit Indië naar Nederland door Nederlandsche schepen over te voeren, men slechts zou doen herleven denzelfden beklagenswaardigen geest, die in de vorige eeuw onze handel te gronde rigtte. De Spr. verlangde integendeel, dat men niet opzettelijk de oogen zou sluiten voor deze groote beweging, en zich zou afvragen wat, medegaaude met den geest, destijds, voor het hiel van het land behoort te worden gedaan. Daarom zou Spr. stemmen voor het contract, omdat het, uit een financieel oogpunt, bezuiniging oplevert, en overigens een stap, een voorzigtige stap verder doet op den weg, dien de nieuwe handelsbeweging sedert een paar jaren heeft aangewezen. Bij het contract wordt, als het ware, een proeftijd van vijf jaren opgesteld; en juist dit achtte de Spr. noodig, om daarna met kennis van zaken tot eene bepaalde beslissing te kunnen komen.

Niettemin had de Heer VAN BOSSSE eenige financiële bezwaren tegen het contract, welke evenwel bij hem niet zoo zwaar wogen, om tot de verwerping te besluiten. Zoodanige de Spr., dat de Minister van Kolonien bij het sluiten van het contract, had behooren te zorgen, dat onder anderen de kosten voor den uitvoer van speck werden vermindert. Zoo was hij hem ook twijfel gerezen, omtrent de mogelijkheid, om de commissieloonen niet te hoog te laten, en te zorgen, dat de Spr. gaarne gezien hebben, dat ook de Maatschappij de verplichting ware opgelegd, om tegenover haar gewin van het delcredere, ook zeer spoedig na den afloop der veilingen de opbrengst, daarvan ter beschikking te stellen van het Gouvernement.

Tegen art. 3 liet de spr. zich in nog stilliger bewoordingen uit. Reeds als Minister was hij, tegen de daarin voorkomende bepaling opgekomen. Hij kon geene reden uitdenken, waarom slechts tegen onderpand aan den staat de 10 millioenen werden voorgeschoten. Het kon gewis niet zijn, dat de H. M. geen credit stelde in den staat; want de Maatschappij had in O. I. bevoorrecht in Nederland belegd; maar, wanneer de Maatschappij, dergelijk onderpand vergt van den staat, dan kan de vraag rijzen, waarom de staat daar tegenover niet waarborgen kon eischen van de Maatschappij? Aan die Maatschappij, ook werden al die producten overgegeven, eerst na den verkoop, had de afrekening plaats, en nu meende de Spr., dat de Maatschappij, bij hem niet bij iemand behiye om te ontkennen, dat de staat, wanneer de Maatschappij de staat te verzoeken, dat de Maatschappij het meende te hebben ten gunsten van den staat.

Het beweren van den Hr. STOLTE, dat de wetgevende magt niet bevoegd zoude zijn over het contract te pordeelen, werd door den Heer VAN BOSSSE geacht geene breedvoerige wederlegging te behoeven. Alleen wees hij op de laatste al van art. 59 der Grondwet, krachtens welke andere onderwerpen de kolonien betreffende, aan de goedkeuring van de Staten-Generaal moeten worden onderworpen, indien de Regering, alvorens te handelen, daarvan kennis heeft. Het was niet te ontfangen, dat de Staten-Generaal, die de Maatschappij had aangenomen, de wetgevende magt, van den staat, alvorens te handelen, daarvan kennis heeft.

Zijne redevoering resumende, eindigde de heer VAN BOSSSE met te verklaren, dat hij over het geheel gestemd was voor het behoud van het bestaande stelsel, zoelang hij niet met meer kracht van redenen was overtuigd geworden, dat aan een ander stelsel stellig grotere voordeelen waren verbonden. Intusschen verheugde het hem, dat in het nieuwe contract een stap was gedaan, ten gevolge waarvan een proeftijd van 5 jaren was gegeven, om de gevolgen te kunnen leeren van een verkoop in Indië. Zal het na dien tijd blijken, dat de schatkist er bij gewonnen heeft, dat kan aldus een ander besluit kunnen komen. Zijne financiële bezwaren tegen het contract waren overigens niet van dien overwegenden aard, om zijne stem tegen het ontwerp van wet te doen uitbrengen. De heer VAN BOSSSE verlangde tevens, dat de Maatschappij, naar de wijze van den heer VAN BOSSSE te deelen, maar tevens dat hij juist daardoor tot de overtuiging was gekomen van de noodzakelijkheid, om te stemmen tegen het contract. Hij

stelde de verdienste van de H. M. op hoogen prijs, erkende al de voordeelen van het consignatiestelsel, maar hij oordeelde, dat er zoo een slaarw verbaal bestond tusschen het cultuurstelsel en de consignatie, als de heer STOLTE het voorgesteld. De Spr. verklaarde twee punten van bezwaar te hebben tegen het contract. Het eerste was, dat het hem nog niet overtuigd was gebleken, dat de thans bepaalde factoren en commissieloonen niet voor verdere vermindering vatbaar waren, te meer als men in aanmerking nam het feit, dat de Handelsmaatschappij, als agent, en tegenover het behoeft van die aanzienlijke commissieloonen, niet het minste kapitaal behoeft. Het tweede punt, en dit woog zeer zwaar bij den spreker, was de bepaling, in art. 1 van het contract opgenomen. De Spr. verlangde niet, dat zonder noodzaak één enkele koffijbon in Indië werd verkocht; maar toch had hij, met het oog op hetgeen in de toekomst kon gebeuren, bezwaar in het cijfer van de hoeveelheid koffij en suiker, dat volgens art. 1 in Indië zou worden verkocht worden. Niemand kan weten, welke de behoeften der handels zal zijn over twee of drie jaren; Wanneer men slechts nadacht over de nieuwe rigting, welke de wereldhandel thans neemt, en waarop de Hr. VAN BOSSSE had gewezen, men kon, in het belang van moederland en kolonien noodig hebben, veel meer dan in art. 1 werd toegestaan, dat in Indië verkocht werd. Zoodanige beide bezwaren, althans het laatste, niet op voldoende gronden waren opgehoeten; lachde de Spr. zich niet geveerd het wetsontwerp aan te nemen.

Morgen, ten 11 ure, voortzetting der discussie. Alsdan is de heer ROGAUSSEN aan het woord. De aanvang van de discussie over de Staatsbegroting van 1854 is bepaald op morgen over acht dagen, 24 dezer.

Blijkens het eindverslag over het wetsontwerp tot amortisatie en aflossing van nationale schuld, werd bij het tweede onderzoek door meerderheid der leden te kennen gegeven, dat, daar het hier slechts om den vorm van de voordragt te doen is, zij zich wel met de regeringsoverdracht konden vereenigen. Evenwel was met een algemeen van gevoelen, dat in art. 2 van het ontwerp niet behoort te worden vermeld de som, waarop het Haarlemmermeer-fonds geraamd wordt, om redenen bij het verslag van verwijping ontwekkend. Evenzeer keurde men het, ten einde het bestaande overschil met de Rekenkamer over het medelopen der vermetigde schuldbekentnissen van het Amortisatie-syndacaat uit den weg te ruimen, zeer wenschelijk om in de wet te bepalen, dat die schuldbekentnissen in de hofing zullen deelen. Betreffende de tienjarige transcriptie bij het wetsontwerp aangenomen waren enkele leden van meening, dat, dewijl het hier niet gaat om de aflossing van de provinciale teekenings van het woord geldt, men bezwaarlijk van de bij de burgerlijke wet aangenomen dorle jaren transcriptie kon afwijken; walk gevoelen echter zijne bestrijders heeft gevonden. Sothandige verlangen nog den slots dat de sommen in de regeringswijziging voorkomende ook op de gebruikelijke wijze en voluit geschreven en in cijfers moeten worden uitgedrukt.

Blijkens het eindverslag over het wetsontwerp tot de verduaring van inkwartieringen en verduaring van de rapporteurs, dat geene nadere overweging zoude gebrake in de Afdelingen der Kamer moedtegeverden, de Commissie heeft verder oetstroom overzonden van de gegeven ophelderingen in de middelen latede brach van den tigen bevelen. De Commissie heeft evenwel eenige stukken behoude, die op de aflossing van de schuld van de Maatschappij van haar midden, evenzeer als blijkens het Mededeelings Verslag, in de Afdelingen der Kamer het geval is geweest, verschil van gevoelen heeft geheerscht over het hoofpunt, of niet eene wettelijke regeling van geheel het wetsontwerp der inkwartieringen vereischt wordt, en in allen gevalle hoogst wenschelijk moet worden geacht. de meerderheid der Commissie blijft voor eene toetsende beantwoording dior vraag gestemd, en kan niet aannemen, dat de uit dien hoofde ook tegen het gewijzigd wetsontwerp bestaande bezwaren door de nadere ophelderingen van de regeringwege gegeven, voldoende zijn opeelost.

Hoofdstuk X. Kolonien. De Regering heeft den raad van bestuur der verduaring der kolonien berekking van vice-president van de Kamer van Indië, te stellen tot, na de introductie van een nieuw reglement op het beleid der regering in Nederland. Indië. Het ligt dan ook niet in haar voornemen, om de anstelling van dien ambtenaar van de vaststelling van een bepaald reglement afhankelijk te maken. Aan den wensch tot spoedige ontvangst der koloniale verslagen over het jaar 1851 zal eerlang voldaan worden. De Regering zal het hier aangegeven denkbeeld, om de emancipatie quaestie niet in het West-Indische regeringsreglement op te nemen, maar afzonderlijk te behandelen, gaarne in overweging nemen. Ook zij stelt hoogst wenschelijk het stand komen der wetsontwerpen tot regeling van het bestuur in de kolonien; en tot hetgeen daarom kan bevoororderlijk zijn, zonder de hoofzaak te belemmeren, zal zij gaarne medewerken. Eenige maanden geleden heeft eene poging gemaakt, op eene vrij groote schaal en onder bijzondere aandacht in het district Corone georganiseerd en van de bestuurling te bevelen het bestuur der kolonie Siaming tot het instellen van een speciaal medeoverzigt der behandeling der slaven en de maatschappij der koloniale bepalingen

tement dat onderwerp; hij welke gelegenheid gebleken is, dat in opgemeld district dit een en ander veel te wenschen overliet en wel voornamelijk van de zijde van den met het plaatselijk gezag bekleeden ambtenaar, die als plantagie-eigenaar gewis een beter voorbeeld had behooren te geven. Behalve dit feit, is der Regering niets ongunstigs over de behandeling der slaven in Suriname bekend geworden, en getuigen de berichten van het koloniaal bestuur, dat het lot der slavenbevolking in die kolonie niet zoodanig is als sommige nieuwsbladen onlangs hebben vermeld; wel verre dat de waarheid dier mededeelingen aan de Regering zou zijn gebleken, vermelden de laatstelijk uit Suriname ontvangen berichten de algemeene verontwaardiging, welke die anonieme dagblad-artikelen aldaar hebben te weeg gebracht.

's Gravenhage, 16 November.

Z. M. heeft goedgevonden de benoeming van den burgemeester van Blekensgraaf, N. A. C. Slotemaker, tot secretaris dier gemeente, met Hoogstdezelfs goedkeuring te bekrachtigen.

Z. M. heeft goedgevonden van G. M. Koentz, op zijn verzoek tot burgemeester van de gemeente als burgemeester der gemeenten Wycken en Bolgoy.

Z. M. heeft goedgekeurd het beroep van den predikant, uitgebragt door den kerkeraad der Herv. gemeente van Oude Wetering e. a., onder de classis van Lejden, op J. P. Hatnik, predikant te Aalst.

Z. M. heeft den heer C. Fachs erkend als consul van Wurtemberg te Rotterdam.

Sedert de laatst gedane bekendmaking zijn door de belanghebbenden geligt de volgende door Z. M. verleende octrooien: een voor tien jaren verleend aan J. Aleoek, te Londen, domic. bij A. S. Preston te Rotterdam, op de invoering van verbeteringen in het fabriceren en raffineren van suiker, en in het uittrekken en leiden van vloeistoffen; een voor vijftien jaren, verleend aan Bureau & Cie, te Parijs, domic. bij L. J. Vonk, solliciteur te 's Gravenhage, op de invoering van verbeteringen in het vervaardigen van tapijten, fluweel en andere weefsels; een voor tien jaren verleend aan J. Dansard, te Brussel, domic. als voren, op de invoering eener meer volmaakte wijze om suiker te fabriceren en te zuiveren; een voor tien jaren verleend aan X. Raclot, woonachtig en domicilium als voren, op de invoering van zuinigheidslampen zonder eenigen werktuiglijken toestel; een voor tien jaren verleend aan J. Honihall, te Londen, domic. bij A. S. Preston, voornoemd, op de invoering van verbeteringen in de samenstelling van ankers; een voor tien jaren verleend aan F. Droiect, te Lejden, op de uitvinding van verbeteringen in de vervaardiging van gaz, ten doel hebbende de gelijktijdige bereiding van lichtgaz en beenzwart, ten dienste der suikerraffinaderijen; een voor vijf jaren verleend aan J. H. Hartung, te Amsterdam, op de uitvinding van klefjes of doosjes met geheime sluiting en daaraan verbonden certificaten tot slaving van inhoudswaarde, gewigt, enz.; dienstig tot het verzenden van kostbaarheden, juweelen, edelgesteenten, enz.; een voor vijftien jaren, verleend aan H. Place, te Parijs, domic. bij mr. J. Pinner, advocaat te Amsterdam, op de invoering van eene nieuwe wijze om de midelpuntvliesende kracht toe te passen op het voortstuwjen van schepen, zoowel op zee als in rivieren en binnenwateren; een voor vijf jaren verleend aan J. B. Robinson, te Beverley in Engeland, domic. bij J. J. van Dort, solliciteur te 's Gravenhage, op de invoering van verbeteringen aan vuurwapenen; een voor vijf jaren verleend aan W. E. Newton, te Londen, domic. bij W. J. Kemper te Delft, op de invoering van verbeteringen in de bereiding van olie uit walvischtraan getrokken en andere oliën, dienende tot verlichting; een voor gelijken tijd verleend aan A. V. Newton, woonachtig en domic. als voren, op de invoering van verbeteringen aan weefgetouwen; een voor tien jaren verleend aan J. Deane en F. Griffith, te Londen, domic. bij J. J. van Dort voornoemd, op de invoering van verbeteringen aan vuurwapenen; een voor tien jaren verleend aan N. Van der Sluis, te Brussel, domic. bij mr. H. M. 's Jacob, advocaat te 's Gravenhage, op de invoering van eene bijzondere wijze om het vervoer van vuurwapenen en andere stoomtuigen te verwarpen, dienende tot tien jaren verleend aan H. Clayton, te Londen, domic. bij de advocaat voor Volkscijst, te Amsterdam, op de invoering van eenen nieuwe werktuigen tot het bereiden van klei en het maken van tegelen.

De Staats-Courant meldt, dat van den 10den Nov. tot den 31 Dec. 1853, de rijst zonder betaling van regten in de Staten van het Duitsche Tolverbond ingevoerd mag worden.

Op den 14 dezer overleed te Schiedam, aan een spoedig toegenomen verval van krachten, de heer S. Rijnbende, lid der Prov. Staten van Zuid-Holland, oud-burgemeester van Schiedam, ridder der orde van den Ned. Leeuw, in den ouderdom van 76 jaren.

De commissie voor de loterij ten behoeve van hen, welke verliezen aan de cholera overleden zijn, te Schiedam heeft dezer dagen van H. M. de Koningin een bedrag van twintig thee-servies ten geschenk ontvangen. (Mausbode.)

Gisteren vertrok van Rotterdam naar Batavia het Nederl. barkschip *Zes Gezins*, van Rahaak, aan boord hebbende een detachement van 180 man. Terwijl het scheepsvolk als naar gewoonte verblijd en opgeruimd was, had zekere matroos, genaamd Strop, gemannend, een jongeling van 22 jaren, het ongeluk uit de farketnast te vallen en ondanks alle aangewende pogingen te verdrinken.

Naar men verneemt, zijn, ll. Zaterdag, 12 dezer, bij de correctionele rechtbank, te Rotterdam 23 winkeliers en kooplieden, in die stad of te Vlaardingen woonachtig, ter zake van nalatigheid, in het doen herijken van de bij hen in gebruik zijnde maten en gewigten, respectievelijk veroordeeld tot eene geldboete van f 10 en in de proceskosten.

De commissie uit het prov. gerechtshof in Noord-Holland belast met het afnemen der examina aan aspiranten tot het notarisambt, heeft op 5 en 12 dezer geëxamineerd en goedgekeurd de heeren G. Engelberts Jr; D. van Ossenbruggen, W. W. L. van Goudoever, allen van Amsterdam; D. H. van Zutphen, te Haarlem, en H. J. G. Mos, te Winkel.

Het advies der Theologische faculteit van Utrecht betrekkelijk de medewerking aan eene nieuwe Bijbelvertaling, is thans ingelezend aan de Algemeene synode van de Nederlandsche Hervormde Kerk. De zwarigheden dezer faculteit, om aan dien arbeid deel te nemen, worden daarin in het breedte ontwikkeld. Deze zijn hoofdzakelijk de onzekerheid en verscheidenheid van inzichten bij onze godgeleerden, heerschende op het veld van kritiek, exegetiek en dogmatisch de groote bezwaren, waaraan in dezen tijd onderhevig blijft de noodzakelijke bijvoeging, van inleidingen en aantekeningen, bij de bijbelvertaling; de invoering van die nieuwe bijbelvertaling; het aantal vertalers en reviseurs, enz. (P. G. C.)

Men verneemt, dat ook te Groningen een adres aan Z. M. den Koning gerigt, circuleert, houdende verzoek dat het Z. M. behagen moge gepaste maatregelen te nemen om de vrijlating der slaven in 's Rijks Overzeesche bezittingen tot stand te brengen. Dit adres is reeds door verscheidene hooggeleerden, predikanten en andere voorname ingezetenen dier stad ondertekend. (G. C.)

Men meldt uit Maastricht, dat op 13 dezer middag is overleden na eene langdurige ziekte, in den ouderdom van 60 jaren, de H. Ed. Gestr. heer J. de Bron de Vexela, gepens gen. majoor titulair van het leger in O. I., ridder der Militaire orde 3de kl. en van de orde van den Nederl. Leeuw. De overledene wordt betreurd als een algemeen bekend moedig krijgsman en een van de verdienstelijkste officieren van het Nederl. leger, waarvan hij zoowel in de oorlogen op Java als in Staats-Vlaanderen, gedurende den Belgischen opstand, zoo menig blijk heeft gegeven.

Advertentiën.

Bij **R. G. J. Sladoof**, te Groningen, komt van de pers en is alom te verkrijgen:

VAN BABYLON NAAR JERUZALEM, door IDA Gravin Hahn-Hahn. Naar het Hoogduitsch f 1,60.
UIT JERUZALEM, door IDA Gravin Hahn-Hahn. Naar het Hoogduitsch, f 1,80.

Deze werken der vermaarde, in den jongsten tijd zooveel besprokene Schrijfster, zoo rijk aan ideeën en boeiend van stijl, leveren op menige bladzijde talrijke behartigenswaardige wenken over den tegenwoordigen toestand van Europa, zoo wel in het verdedigings als in het maatschappelijke en politieke opzichte, welke allen een blijk van degenijke leetm. en van de tegenspraak die ze uitlokken en roepen de sensatie, die ze te weeg gebragt hebben, getuige de magtelooze aanvallen tegen de schrijfster zelve, en de bijzonderheid, dat hare werken in Beijeren verboden werden.

BOVENGENOEMDE DEBITEERT MET SUCCES:
WOORDENBOEKJE VOOR LANDVERHUIZERS, of eerste beginselen om het Engelsch te leeren spreken; door A. J. Hillebrands, schoolonderwijzer in de stad Holland, Staat Michigan, in de Vereenigde Staten van Noord-Amerika. Tweede druk. f 0,25.
Bij 20 Exemplaren in eens besteld f 4,00.

DICHTSTUKJE, door J. Penon. Tweede uitgave. f 0,30.
DER FREISCHUTS. Eine Volkssage von A. Apel. f 0,50.
OLINDO EN SOFRONIA. Episode uit het beved Jerezusalem van Torquato Tasso, door Mr. A. Oudeman. f 0,35.

ONNISBAAR HANDBOEK voor allen, welke Remplaanten of Nommervwisselaars in dienst den Nat. Militie willen stellen, of met de werkzaamheden dien-aangauwende in aanvaking komen. f 0,30.

HANDLEIDING voor de ambtenaren der dir. belastingen, enz. tot onderzoek naar den juststen ouderdom der maanden door G. W. Velinga, Veeschatter te Harlingen. Met een plaatje. f 0,25.

JOH. NOMAN EN ZOON te Zalt-Bommel, debiteren met succes:
HET TIJDSCHRIFT VOOR NEDERLANDSCH INDIE, DOOR **Dr. W. R. VAN HOËVELL**. 15de Jaargang voor 1853. Maandelijks verschijnt hiervan eene aflevering in roijaal formaat met plaat. De jaargang met platen, kaarten en portretten. f 18.

Engelsch-Nederduitsch en Nederduitsch-Engels WOORDENBOEK.

Naar de beste Woordenboeken met zorg bewerkt door H. PICARD. Twee deelen, in één keurig Engelsch-linaar band.

Slechts f 3.90.

Dit **WOORDENBOEK**, dat zich vooral onderscheidt van alle anderen door de juistheid, zoowel door goedkoopheid, wordt eener iederen, en vooral ook landverhuizers naar Noord-Amerika.

(181)

Laatste Berigten.

Z. M. heeft goedgevonden in te willigen het verzoek van den heer generaal-majoor H. F. K. Duijcke Hoogstdezelfs adjudant in buitengewone dienst, kommanderende de reserve-brigade, om vergunning te het aannemen en dragen van het versiersel van kommandeur der orde van het Legioen van Eer, hem door Zijne Majesteit den keizer der Franschen geschonken, alsmede dat van den luitenant-kolonel der artillerie E. van Löben-Sels, adjudant van Zijne Koninklijke Hoogheid Prins Frederik der Nederlanden, om verduard te worden tot de militaire orde van St. Anna 2de klasse, hem door Zijne Majesteit den Keizer van Rusland geschonken.

Z. M. heeft goedgevonden te benoemen tot officier van gezondheid der 3de klasse bij de militaire geneeskundige dienst in Oost-Indie, de heeren Jozef Fraenkenwelder en Carl Philemon Uhlig.

Door Zr. Ms. minister-resident bij het hof van Bejjren is medegedeeld eene bekendmaking van de Bejjrsche regering, waarbij de termijn der vroeger vermeld opheffing der regten op den invoer van de daarb omschreven levensmiddelen, wordt verlengd tot aan einde van de maand September 1854.

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 16 November 1853.

Nederland. Pct.	Rusland.
Ned. W. Schuld. 2½ 80½ 61 ½	Hollands 1825 5
Dito Certificat. 3 78½ ¼	1829 5
Dito Dito. 4 91½ 92 ¼	1831/1838 5
O. I. Leeping. 4	Dito Dito. 4½
Amort. Syndic. 8½	Dito Hope. 4 88½
Hand. Maats. 1	Dito Stiegitz. 4 87½
Certificat. 3 80 ½	Dito dito 5e Ser. 4
Hand. Maats. 1 80	Inschr. Assig. 6
Certificat. 3 80	Certificat. dito. 6
Obligatiën. 3	
Spanje.	Polen.
Nieuwe. 1 21½ ¼	Obligatiën. 4
Dito Buiteln. 3	
D° Binnenl. 3 40½ ¼	Oostenrijk.
Bew. Sp. Com. 5½	Metalica. 75 ¼
Amort. Schuld.	Dito bet. Am. 3 88½ 89
Portugal.	Dito letter B. 5 88½ 89
Londen nieuwe. 5 86½ ¾	Dito 1847. 2½ 88½
Dito uitgest. 4	Dito 1851/1852 2½ 88½

Braz. bij Roths. p. s. 500. 5 pct. 95; Mexic. te Lon. 3 pct. 22½. ; dito Onh. 22½. ; Gren., te Ed. Uitg. 7½; Peru 4½ pct. 69½.

Eenige verkooporders welke heden op de lagere buitenn. teringen, in de hoofdoorften van binnenl. zoowel als van vrees effecten geëffectueerd werden, deden de prijzen algemeen te gaan, voornamelijk van Holl., Port. en Oostenrijksche.

LONDON, Dingsdag 15 November. Consols op t. 94½; N. 3 pct. 25½; Port. 4 pct. 41½; Spanjel pct. 21½; 4½ pct. 93½; Sard. 5 pct. 91.

PARIJS, Dingsdag 15 November. Fr. 4½ pct. ex. ditto 3 pct. op t. 73.50; Spanje binn. 3 pct. 41½ pct. 24½; Belgie 4½ pct. 95; Russen 4½ pct. 94½.

MADRID, Zaterdag 12 November. Spanje binn. 3 pct. ditto nieuwe 1 pct. 22½.

Bij **JOH. NOMAN EN ZOON**, te Zalt-Bommel.